

Становище

относно дисертационния труд на Цветина Цветанова Цакова

„Конструиране на женската идентичност в романите на Шарлот Бронте“

от доц. д-р Морис Фадел,

Нов български университет

Дисертационният труд на Цветина Цакова „Конструиране на женската идентичност в романите на Шарлот Бронте“ е по един своеобразен начин смел. Смел не като тематика и методология на изследване, не като начин на писане, а като социална позиция. Той се обръща към проблема за правата на жените, за мястото на жената в обществото и спори с патриархалния морал и ценности в едно време като нашето, когато консерватизмът се стреми към реванш срещу достиженията на модерността в политиката и модернизма в изкуството, когато позиции като толерантността към различния, признаването на неговото право на избор и действия за самоопределяне, защитата на стремежа на едно произведение да скандализира установени порядки в социума, да провокира дискусия – позиции, които доскоро изглеждаха утвърдени, се поставят все повече под съмнение. Убеден съм, че част от оценката на един дисертационен труд трябва да бъде и неговата социална роля, посланията, които той отправя към обществото, и смятам, че смелостта на текста на Цветина Цакова трябва да бъде оценена по достойнство.

Друго нещо, което заслужава внимание в текста на докторантката, е обстоятелството, че тя не разглежда темата за идентичността в психологически и социологически аспект, а преди всичко „литературно“, като категория, която „работи“ „вътре“ в романите на Шарлот Бронте. Всяка отделна глава от дисертацията е посветена на героиня в

определено произведение на авторката и ни дава възможност да видим различна женска идентичност. Първо се срещаме с Франсис Анри от романа „Учителят“, която се опитва да отстоява своя избор в труда и семейството в обществена среда, която не толерира свободният избор на жените. След това докторантката ни приобщава към конфликта на Джейн Еър от едноименното произведение с патриархалните разбирания за любовта. После виждаме Шърли от също така едноименния роман и нейното желание да разбие стереотипа, че има мъжки и женски професии. Луси от „Вийет“ е представена като фигура, която интегрира в себе си чертите на Франсис Анри, Джейн Еър и Шърли, за да бъде проекция на разбирането на докторантката за викторианската жена, която се стреми към независимост от обстоятелствата, в които трябва да съществува.

Силна страна на дисертацията на Цветина Цакова е нейното чувство за история, не само литературна, а и социална. Тя познава добре викторианската епоха и литература и не пропуска да свърже текстовете на Шарлот Бронте, които анализира, с техния контекст. Друга силна страна на работата е нейната осведоменост относно онова, което вече е казано за текстовете на Шарлот Бронте. За да защити много от своите твърдения, Цв. Цакова сблъсква различни вече известни тези, без обаче да „цитатничи“, да прави от дисертацията текст, доказващ ерудицията на автора му. На моменти анализът се „докосва“ до езиковата структура на романите на Бронте, но трябва да се подчертае и това, че понякога докторантката заменя аналитичния подход с преразказ.

Текстът се стреми да към въздействие не само върху специализирана аудитория. Той не тежи с терминология, без обаче да става „леко четиво“. Библиографията е достатъчна, за да ни убеди в подготовката на докторанта върху темата.

Авторефератът вярно отразява съдържанието и приносите на дисертацията.

Убедено призовавам уважаемото научно жури да присъди на Цветина Цакова образователната и научна степен „доктор“.

12. 01. 2019 г.

(М. Фадел)